

RAMON TORRENTS

MEDI, MIG, MITJÀ, AMBIENT: MEDI AMBIENT?

L'ocasió es presta a parlar del medi. Una gran quantitat de pàgines d'aquest número fan referència expressa al *medi ambient*. Ho diem ben dit? És una fórmula millorable? És positivament dolenta?

La fórmula feta *medi ambient* sembla arrencar dels orígens de la consciència particular i pública sobre el que el comú de la gent considerem que és la naturalesa i el paisatge, sobre els efectes que l'acció de l'home hi produeix... Fàcilment podríem dir que es tracta d'una certa novetat del llenguatge. Quants anys podem atribuir a aquest mot, a *medi ambient*? No hi sabríem respondre, però en tot cas no sembla desencertat de suposar que l'expressió es va forjar en un moment en què el català no tenia el predicament necessari on calia per aportar-hi una solució pròpia, una solució natural.

Contra el que veiem en altres casos, el terme castellà *medio* conté un grau de polisèmia, una quantitat tal de valors de significat, que aquella llengua, amb els recursos que sigui, es veu forçada a evitar l'amfibologia o la inexpressivitat que es produiria sense alguna forma d'adjectivació.

Per al castellà *medio* el català disposa de: *mig -itja* (adjectiu referit a meitat); *mitjà* (eina, instrument), d'on podem derivar *mitjancer*, *mitjançar*, *mitjanceria*, *mitjançant*; *medi* (ambient, àmbit: medis periodístics, polítics, culturals, borsaris: els ambients en què participen periodistes, polítics, gent de la borsa); en po-

dem derivar *medial*; i *mitjà -ana* (ni gran ni petit, sinó igualment lluny dels dos extrems en situació, magnitud, grau, etc.); aquest adjectiu, *mitjà*, substantivat en la forma femenina —*mitjana*—, encara té el valor de «quocient de la suma de dues o més quantitats per llur nombre» (cast. *promedio*).

La quantitat d'equivalències del català per al castellà *medio* és doncs notable. Per això mateix, no costa de comprendre que per referir-se a un determinat *medi* el castellà recorri a l'adjectivació i que en casos com aquest que comentem digui *medio ambiente*. Si no era així, en aquella llengua tant es podria entendre que es tracta de *mig* com de *medi* o *mitjà*.

En català, dir *medi* és tant com dir *ambient*. Doncs, vist que la combinació *medi ambient* és un pleonasma i també considerant que en català aquesta fórmula no s'hauria produït sense la influència d'una llengua que es veu obligada a desfer el possible malentès, hauríem de fer els possibles per fugir de la combinació *medi ambient*, que en català és redundat, repetitiva. És natural que dient *medi* no ho diem tot, però entenem que en aquest cas l'adjectivació justa es trobaria en un adjectiu realment expressiu, no pas repetitiu: doncs, *medi natural*, *medi terrestre*, *medi aquàtic*, *medi rural*, *medi urbà*, etc.

RAMON TORRENTS

Cap de l'Oficina de Català de la Diputació de Barcelona

es referia a l'exhauriment de les oportunitats d'inversió privada... El que aparentment creia era que el segle XIX havia proporcionat unes oportunitats excepcionals per a la inversió privada, que havien superat, amb una distribució desigual de la renda, el fet que la demanda de béns fos més petita que la capacitat de produir-ne... Aquestes oportunitats ja no eren possibles en una

definir com tribuïdes de moral victoriana.

De totes formes, la generació del pare de Keynes ja havia començat a desmuntar unes peces de l'edifici que són les essencials. Per aquesta generació, aquella estricta moral victoriana s'havia de mantenir, però no basada en conceptes religiosos, sinó en conceptes d'ètica social, i el sentit del deure

12 de la seva promoció en matemàtiques), va fer oposicions al servei civil, en sortir el segon i va anar a parar al Ministeri de l'Índia; mentrestant també es dedicava a treballar en la seva tesi doctoral, sobre la teoria de les probabilitats. Però per a les oposicions hagué d'aprofundir els seus coneixements d'economia, i així acceptà finalment el que un dels seus mestres a la universitat, el gran

SOLAR AMB ANUNCIS, BARCELONA